



มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณ

สัญลักษณ์ในงานจิตรกรรมไทย ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๙ ถึง ๒๔

เสมอชัย พูลสุวรรณ, Ph.D.

294.3437
ส56ส

หนังสือตำราที่ได้รับรางวัล โครงการส่งเสริมการสร้างตำรา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และรางวัลมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย (TTF AWARD)



สารบัญ

คำขอบคุณ	(๑๕)
บทกัณฑ์	(๑๗)
บทที่ ๑ จิตรกรรมที่พบร่วมกับพุทธสถานทรงปรารงค์	๑
๑ ที่มาและความหมายของพระปรารงค์มหาธาตุ	๒
๑.๑ ปราสาทขอม	๔
๑.๒ เจดีย์สถานบนฐานซ้อนลดชั้นในวัฒนธรรมไทย : ปรารงค์และเจดีย์มหาธาตุ	๗
๒ จิตรกรรมแผ่นหนังที่พบร่วมกับพุทธสถานทรงปรารงค์	๑๕
๒.๑ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุลพบุรี	๑๕
๒.๒ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชบุรี	๒๑
๒.๓ วัดพระราม	๓๖
๒.๔ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุอยุธยา	๔๑
๒.๕ วัดราชบูรณะ	๔๒
๓ จิตรกรรมสุโขทัยและด้านนา	๕๑
๓.๑ วัดศรีชุม	๕๑
๓.๒ ศรีสัชนาลัย	๕๗
๓.๓ วัดอุโมงค์	๖๐
๔ สรุป	๖๕
๕ เจริญรอบบทที่ ๑	๖๖
๖ บรรณานุกรมบทที่ ๑	๗๒
๗ ที่มาของภาพ (บทที่ ๑)	๗๕
บทที่ ๒ จิตรกรรมภายในพระอุโบสถ	๗๖
๑ พระอุโบสถในวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา	๗๗
๒ อาณัติและแบบแผนของการเขียนภาพจิตรกรรมภายในพระอุโบสถ	๘๐
๓ ความหมายของภาพจิตรกรรมภายในพระอุโบสถ	๑๐๕
๓.๑ พระประธาน	๑๐๕
๓.๒ ภาพพุทธประวัติตอนมารผจญ	๑๑๑
๓.๓ ภาพจักรวาล	๑๑๒
๓.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ	๑๑๖

๔ สรุป	๑๒๑
๕ เจริญรตนบทที่ ๒	๑๒๒
๖ บรรณานุกรมบทที่ ๒	๑๒๖
๗ ที่มาของภาพ (บทที่ ๒)	๑๒๘

บทที่ ๓ จิตรกรรมสมัยต้นรัตนโกสินทร์: เฉพาะกรณี วัดสุทัศนเทพวรารามและวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	๑๒๙
--	-----

๑ วัดสุทัศนเทพวราราม	๑๓๐
๑.๑ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมและความหมายเชิงสัญลักษณ์ของพระวิหารหลวง	๑๓๔
๑.๒ ภาพจิตรกรรมบนผนังเสาและคอสองในประธานภายในพระวิหารหลวง	๑๓๖
๑.๓ จิตรกรรมบนผนังอาคารภายในพระวิหารหลวง	๑๔๗
๑.๔ สถาปัตยกรรมของพระอุโบสถ และจิตรกรรมฝาผนังภายในอาคาร	๑๔๘

๒ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	
๒.๑ เขตพุทธาวาสซีกตะวันออก	๑๕๕
๒.๒ เขตพุทธาวาสซีกตะวันตก	๑๕๗
	๑๖๑

๓ สรุป	
๔ เจริญรตนบทที่ ๓	๑๖๘
๕ บรรณานุกรมบทที่ ๓	๑๗๐
	๑๗๓

อภิธานศัพท์	๑๗๔
-------------	-----